

בש"פ 6506/14 - יהודה דנדקר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6506/14

לפני: כבוד השופט א' שהם

העורר: יהודה דנדקר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 18.9.2014, במ"ת 4923-08-14, שניתנה על-ידי כב' השופט ע' שחם.

בשם העורר: עו"ד ארז בר-צבי

בשם המשיבה: עו"ד עמרי כהן

החלטה

1. לפניי ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 18.9.2014, במ"ת 4923-08-14, שניתנה על-ידי כב' השופט ע' שחם, בגדרה הוחלט לעצור את העורר עד לתום ההליכים במשפטו.

כתב האישום שהוגש נגד העורר

2. בכתב האישום מסופר כי בשנת 2014, או בסמוך לכך, התגלע סכסוך בין העורר ובין חיים אשר כהן (להלן: המתלונן). עוד נטען, כי במועד שאינו ידוע למשיבה, איים העורר על המתלונן ואמר לו: "אני נולדתי על מנת להרוס משפחות ולרצוח ילדים". בנוסף, איים העורר כי: יהרוג את המתלונן; ישרוף את רכבו; ישלח את אחיו על מנת שיפגעו במתלונן בעת שישהה העורר בכלא; ויפגע במתלונן לאחר שישוחרר ממעצר. עוד נטען בכתב האישום, כי כשבוע עובר ליום 28.7.2014, או בסמוך לכך, תכנן העורר יחד עם אחיו, מאיר דנקנר (להלן: אחיו של העורר), להצית שני רכבים. נטען בנוסף בכתב האישום, כי ביום 27.7.2014, או בסמוך לכך, הגיע אחיו של העורר לתחנת הדלק So Good, ברחוב כיסופים, שבשכונת רמות בירושלים, ורכש דלק, אותו מילא בשני בקבוקים. לאחר מכן, ביום 28.7.2014, בסמוך לשעה 02:00, הצטיידו העורר ואחיו בבקבוקים ונסעו מביתם, בבית"ר עילית, לכיוון ביתו של המתלונן, בירושלים, וזאת כשהעורר נוהג ברכבו. בהמשך, החנו העורר ואחיו את הרכב ברחוב בעל התניא, או בסמוך לו, והתקדמו ברגל לכיוון ביתו של המתלונן, כשהם נושאים את הבקבוקים. משהגיעו העורר ואחיו לבית הורי המתלונן, הבחינו השניים ברכבים מסוג הונדה סיוויק, ורנו קליאו, השייכים למתלונן (להלן: הרכבים). בהמשך, שפך אחיו של העורר את תכולת הבקבוקים על הרכבים, והציתם באמצעות גפרורים, בעוד שהעורר מתצפת על מקום האירוע. מיד לאחר מכן, ברחו העורר ואחיו מהמקום. כתוצאה ממעשיהם של העורר ואחיו, אחזה אש ברכבים אשר ניזוקו.

3. על יסוד העובדות המתוארות לעיל, יוחסו לעורר העבירות הבאות: הצתה, לפי סעיפים 448(א) ו-29(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

הבקשה למעצר עד תום ההליכים

4. בבקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים במשפטו, טענה המשיבה כי ברשותה ראיות לכאורה להוכחת האשמה המיוחסת לעורר, ובכלל זאת: הפללתו על-ידי שותפו לעבירה, אחיו של העורר; עד ראייה אשר אימת את ההפללה; מחקרי תקשורת; ותצלומים שונים. אשר לעילת המעצר נטען, כי קמה נגד העורר עילת מסוכנות, לפי סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). נטען בנוסף, כי נסיבות ביצוע העבירות על-ידי העורר - ובהן: הסיבות שהובילו את העורר לביצוע עבירת ההצתה; התכנון שקדם לביצוע העבירה; ביצוע עבירת ההצתה בצוותא; תוכן האיומים שהופנו כלפי המתלונן; ומספר הרכבים שנפגעו והיקף הפגיעה בהם, כתוצאה מעבירת ההצתה, כל אלה מבססים את המסקנה, כי אין תחליף ראוי למעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. עוד נטען בבקשה לעניין המסוכנות, כי עברו הפלילי של העורר, אשר בגינו ריצה עונשי מאסר, מלמד אף הוא על מסוכנותו של העורר. עוד נטען בבקשה, כי נסיבות ביצוע העבירה, מקימות יסוד סביר לחשש ששחרור העורר יוביל לשיבוש מהלכי משפט, להשפעה על עדים, או לפגיעה בראיות בדרך אחרת, כאמור בסעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים. לפיכך, התבקש בית משפט קמא לעצור את העורר עד לתום ההליכים במשפטו.

ההליכים בפני בית משפט קמא

5. בהחלטה מיום 13.8.2014, שניתנה על-ידי כב' השופט ע' שחם, נקבע כי ברשות המשיבה ראיות לכאורה להוכחת האשמה. עוד נקבע, כי קמה נגד העורר עילת מעצר, בהינתן המסוכנות הסטוטורית העולה מן המתואר בכתב האישום.

6. בתסקיר מעצר בעניינו של העורר שהוכן לבקשת בית משפט קמא, נאמר כי מדובר בעורר כבן 23 שנה, רווק, בעל 11 שנות לימוד במוסדות לימוד חרדיים. העורר מוכר לשירות המבחן לאחר שהופנה אליו, בגין עבירות אלימות שביצע בעברו. מסופר בתסקיר, כי עם סיום לימודיו של העורר ב"ישיבה קטנה", המקבילה לכיתה י"א בחינוך הממלכתי, הוחלט להשאירו כיתה, וזאת נוכח הישגיו הנמוכים בלימודים. העורר ראה את ההחלטה להשאירו כיתה כקשה ומביישת, ולפיכך הוא פנה לשוק העבודה ועבד בעבודות שונות. במקביל, חבר העורר לחברה שולית, אשר כללה בין היתר את המתלונן בתיק דנן, והחליף את אורח החיים החרדי באורח חיים דתי. באשר לרמת הסיכון הנשקף מהעורר, צוין בתסקיר, כי העורר ביטא יציבות בתחום התעסוקה בשנים האחרונות, וכן עומדים לעורר גורמי תמיכה שמוכנים לעזור לו. עם זאת, ציין שירות המבחן, כי: "מדובר בצעיר בעל עבר פלילי עשיר, דפוסי עבריינות מושרשים, נוטה לפרוץ את גבולותיו ונזקק לגבולות חיצוניים. כמו כן, הינו חלק מקבוצה שולית בסביבתו הקרובה, נעדר ביטוי תובנה על מצבו וניסיונות טיפול בעבר לא הועילו". לאור האמור, קבע שירות המבחן, כי קיימת רמת סיכון גבוהה להתנהגות אלימה בעתיד בכלל וכלפי המתלונן בפרט. אף על פי כן, לאחר שנשקלו כל גורמי הסיכון ונבחנה חלופת המעצר, הומלץ לשחרר את העורר למעצר בית מלא בבית דודו בבאר שבע, ותחת פיקוח אשת דודו, בנה ואמו של העורר, בתוספת של איזוק אלקטרוני.

7. בהחלטתו מיום 18.9.2014, ציין בית משפט קמא, כאמור, כי אין מחלוקת לגבי קיומן של ראיות לכאורה להוכחת האשמה המיוחסת לעורר, ולקיומה של עילת מעצר. לאחר שעמד על מסוכנותו של העורר, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו, קבע בית משפט קמא, כי החלופה המוצעת על-ידי שירות המבחן, אינה מהווה חלופה הולמת בנסיבות העניין. זאת, בין היתר, בשל העובדה כי רמת הסיכון להישנות התנהגות אלימה מצד העורר גבוהה, גם על רקע היעדר תובנה מצדו לגבי מצבו. וכן, נוכח עברו הפלילי של העורר וריצוי מאסרים בפועל בעבר, אשר לא הרתיעו את העורר מביצוע העבירות מושא התיק דנן.

בנסיבות אלה, קבע בית משפט קמא כי יש לעצור את העורר עד לתום ההליכים במשפטו.

הערר

8. בערר, אשר הוגש על-ידי בא כוחו של המבקש עו"ד ארז בר-צבי, נטען כי שגה בית משפט קמא שעה שלא אימץ את המלצת שירות המבחן, להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר בבית דודו, בעיר באר שבע, מקום המרוחק עשרות קילומטרים מביתו של המתלונן וממקום ביצוע העבירה, וזאת בפיקוח אשת הדוד, בנה ואמו של העורר, ובנוסף לאיזוק אלקטרוני. עוד נטען, כי בית משפט קמא, היה זה שהפנה את העורר אל שירות המבחן לצורך הכנת תסקיר מעצר בעניינו, ולפיכך תמוהה ההחלטה שלא לאמץ את המלצות שירות המבחן. יצוין, כי כבר בפתח הדיון בערר, הצהיר עו"ד בר-צבי כי אין מחלוקת על מסוכנותו של העורר, דבר המקים נגדו עילת מעצר, ועל קיומן של ראיות לכאורה להוכחת האשמה המיוחסת לעורר, בכתב האישום. עם זאת, נטען על-ידי עו"ד בר-צבי, כי נוכח התסקיר המקיף שהוגש בעניינו של העורר לפיו: החלופה המוצעת נמצאת בריחוק גיאוגרפי משמעותי ממקום האירוע וממקום מגוריו של המתלונן, והמפקחים לעניין חלופת המעצר, נמצאו מתאימים לעמוד בתנאי הפיקוח ולדווח בעת הפרתם, הרי שיש לאמץ את המלצת שירות המבחן, ולהורות על שחרורו של העורר לחלופת המעצר. עוד נטען על-ידי עו"ד בר-צבי, כי שגה בית משפט קמא שעה שקבע כי לא ניתן ליתן אמון בעורר, וכפועל יוצא לא ניתן לשחררו לחלופת המעצר המוצעת, אשר כללל בנויה על אמון. נטען בנוסף, כי ההבחנה שנעשתה בין העורר לבין אחיו, כאשר בעניינו של האח בחר בית משפט קמא לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהורות על שחרורו, היא הבחנה שגויה, הן משום שהאח הוא שביצע את ההצתה בפועל, והן בשל העובדה כי ביחס לשניהם בא שירות המבחן בהמלצה זהה.

9. המשיבה, אשר יוצגה על-ידי עו"ד עמרי כהן, מבקשת לדחות את הערר, בשים לב למסוכנותו הרבה של העורר, גם בהשוואה לאחיו, כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינם. המשיבה הפנתה לעבירות שביצע העורר בעברו, אשר מהן ניתן ללמוד על מסוכנותו הרבה של העורר, ועל חוסר המורא שגילה מפני החוק. כמו כן, הפנתה המשיבה לאמירותו של המתלונן, כי הוא חושש לחייו במידה שהעורר ישוחרר ממעצר, כפי שצוין בתסקיר המבחן.

לאור האמור, התבקשתי לדחות את הערר.

דיון והכרעה

10. לאחר עיון בחומר שהונח לפניי והקשבה לטענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי דינו של הערר להידחות. כתב האישום מלמד על מסוכנותו הרבה של העורר, אשר איים לכאורה, פעם אחר פעם, על המתלונן, ושימש כרוח החיה לעניין עבירת ההצתה. בית משפט זה פסק, לא אחת, כי עבירת ההצתה, "[...] [ש]ראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות שערי מוות" (ע"פ 3210/06 עמארה נ' מדינת ישראל (18.3.2007)), היא מהחמורות שבספר החוקים, וזאת נוכח הסכנה הגלומה במעשה לגופו ולרכושו של אדם. על חומרתה של עבירת ההצתה עמד השופט (כתוארו אז) מ' חשין, באומרו:

"עבירת הצתה הינה מן החמורות שבעבירות, שיודע אתה את תחילתה ואין אתה יודע את סופה. ואדם המתיר לעצמו לסכן על דרך של הצתה רכושם וחייהם של אחרים, ראוי שיורחק מחברת בני-תרבות ולו מן הטעם שעלול הוא להוסיף ולסכן את זולתו" (בש"פ 6764/99 תייסר נ' מדינת ישראל (14.10.1999); וראו גם, ע"פ 10221/06 ג'ורן נ' מדינת ישראל (17.1.2008).

11. במסגרת שיקוליו להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים במשפטו, נתן בית משפט קמא את דעתו, בין היתר, למסוכנותו הרבה של העורר, כעולה מביצוע העבירה ומהאמור בתסקיר המעצר, לתכנון המוקדם של העבירה; לפוטנציאל הסיכון לחיי אדם ולרכוש, הגלום במעשה ההצתה; לתוצאות המעשה; ולעברו הפלילי של העורר.

אף אני סבור, כי חרף העובדה שמעשי העורר לא הביאו לפגיעות בנפש, אין להקל ראש בנזק שנגרם לרכוש כתוצאה מהמעשים, וכאמור, אין להתעלם מהתכנון המוקדם, אשר ערך העורר ביחד עם אחיו, לקראת ביצוע עבירת ההצתה. בנוסף, אין להתעלם מעברו הפלילי המכביד של העורר, הכולל, בין היתר, הרשעה בעבירות אלימות, סמים, רכוש ותעבורה, אשר בגינן ריצה העורר עונשי מאסר.

12. בנסיבות אלה, ולאחר שנתתי דעתי למכלול השיקולים, ובכלל זאת להיעדר תובנה מצד העורר ביחס למצבו, הגעתי למסקנה כי אין מקום לשחרר את העורר לחלופת המעצר המוצעת. באשר לטענת ההפליה ביחס האח ששוחרר לחלופת מעצר, מצאתי כי דינה להידחות, הן משום שהמניע והיוזמה לביצוע העבירה היו של העורר, והן משום שיוחסה

לעורר עבירת איומים, בגין השמעת דברי איום חמורים כלפי המתלונן.

13. על יסוד האמור, הערר נדחה בזאת.

ניתנה היום, ב' בחשון התשע"ה (26.10.2014).

שׁוֹפֵט
